

'Wil leiding geven aan deze enorme beproeving'

Mark Rutte gaat door. Na tien jaar premierschap wil hij opnieuw lijsttrekker worden van de VVD, vertelt hij in een exclusief interview met De Telegraaf. Wel zullen we hem voorlopig nauwelijks tegenkomen op verkiezingscampagne. Een gesprek over een land leiden in coronatijd, de houdbaarheidsdatum van een politicus en persoonlijke tegenslag in het leven van de minister-president.

door Inge Lengton en Wouter de Winther

Niemand in Den Haag twijfelde nog aan de ambitie van Mark Rutte (53) om opnieuw lijsttrekker van de VVD te worden. Het coronavirus bezorgt hem weliswaar hoofdbreken en kritiek, maar in peilingen scoort de liberaal sinds het uitbreken van de crisis onwaarschijnlijk goed.

In hoeverre heeft de crisis uw keuze bepaald?

"We staan als land nu voor een enorme beproeving vanwege corona. We zijn met zeventien miljoen mensen bezig om over de berg te komen, met een kaart die ons maar gedeeltelijk de weg wijst. Aan deze beproeving wil ik leiding geven. Ik wil heel graag nog een keer vier jaar minister-president zijn. Als dat niet lukt, ga ik de Tweede Kamer in."

Wanneer heeft u de knoop doorgehakt?

"Eigenlijk pas vorige week definitief. Er gebeurt natuurlijk heel veel en ook in mijn persoonlijk leven is er een ander gebeurd, vanwege het overlijden van mijn moeder. Ik heb mezelf echt gedwongen om bij mijn besluit stil te staan. Mijn overtuiging is dat ik de ideeën en de energie heb om door te gaan. Zolang ik dat hou, wil ik door."

Er is ook een risico om te lang blijven zitten. Voor uw voorgangers Balkenende, Kok en Lubbers liep het premierschap niet met een hoogtepunt af.

"Het kan ook verkeerd afgelopen ja. Maar leidend moet niet zijn of je de angst hebt dat je niet op je hoogtepunt gestopt bent."

Heeft bij uw besluit om door te gaan nog een rol gespeeld dat er geen opvolger voorhanden is, zeker nu Klaas Dijkhoff heeft aangegeven dat hij het Binnenhof gaat verlaten?

"Nee, ik wist in de zomer van 2019 al dat hij niet door wilde. Hij zou een heel goed premier zijn geweest, maar ik wist dat hij die ambitie niet had."

Het lijkt er wel op dat niemand in uw schaduw tot bloei komt. Jeanine Hennis, Halbe Zijlstra, Edith Schippers. Ze zijn allemaal van het politieke toneel verdwenen. Klaas Dijkhoff gaat binnenkort. Hoe zou dat komen?

"Ik denk dat we in de fractie, straks op de lijst maar ook in het kabinet namen hebben waar je nog heel veel van mag verwachten. Het is ook de taak van een leider over de nieuwe generatie na te denken."

Het tegendeel is toch waar gebleken de afgelopen tien

jaar bij de VVD? Alle kroonprinsen en kroonprinsessen zijn weg. Er is niemand die u kan opvolgen.

"Daar ben ik het niet mee eens. Maar ik ga geen namen noemen."

De corona-ellende heeft er voor gezorgd dat uw populariteit in peilingen is gestegen. Dat moet nogal wrang zijn?

"Ja jongens, ik kan... Het zegt mij iets, ik waardeer het enorm dat mensen dat aangeven, maar het belangrijkste is om ze straks met de verkiezingen te overtuigen. En de campagne zal heel anders zijn."

Wat gaat u anders doen? "Ik heb besloten om mijn hele campagne voorlopig stil te leggen. Dit interview doe ik en dat is het. Omdat ik vind dat ik in deze tijd al mijn focus op de coronacrisis moet richten. Het voelt niet goed om nu campagne te gaan voeren."

U gaat net als de Amerikaanse presidentskandidaat Joe Biden in uw kelder zitten, wachtend tot de verkiezingen vanzelf wel uw kant op komen rollen?

"Joe Biden zit in de oppositie. Ik moet mijn energie nu richten op het werk als premier. Als ik nu campagne ga voeren ben ik naar

mijn gevoel niet bezig met datgene wat Nederland van mij wil."

Maar Nederland heeft er toch ook recht op om te weten waar u naartoe wilt met het land? Daar is een campagne toch voor bedoeld?

"We komen met een verkiezingsprogramma, dat is het enige wat ik doe. Mijn voornemen is om dit jaar verder niet met campagne bezig te zijn. Nederland wil nu geen uitgroting van verschillen, maar dat de politiek alles doet om de crisis te bestrijden."

Die beslissing alleen al kan een vorm van campagne voeren zijn. Het lijkt erop dat u zich met de goede peilingen welhaast onaantastbaar waant.

"Nederland is nu niet bezig met de verkiezingen van maart volgend jaar. Neder-

landers zijn bezig met de coronacrisis, de eigen gezondheid en de baan. Mensen hebben me niet ingehuurd om campagne te voeren van de VVD."

Waar gaan de verkiezingen over volgens u?

"Belangrijkste is nu om het coronavirus te bestrijden. De volgende stap is hoe we daarna weer terug kunnen naar het niveau van waar we voor de crisis zaten, qua banen en qua welvaart. Tegelijkertijd moet je toegeven dat er ook een aantal dingen niet goed ging de afgelopen jaren."

Aha. Waar doelt u op?

"We moeten veel preciezer voor het midden- en kleinbedrijf aan de slag en kijken naar wat we voor die

hele brede middenklasse in Nederland moeten doen. Die heeft weliswaar geprofiteerd van het herstel de afgelopen jaren, maar ook weer een heleboel lasten en rekeningen op het bord gekregen. Er moet lastenverlichting voor de bre-

'Preciezer aan de slag voor het mkb'

de middengroepen komen, zodra dat mogelijk is."

Die komt ons bekend voor. Wil u daar nog een getal aan hangen, bijvoorbeeld 1000 euro?

"Het laatste wat je nu kan doen is beloftes doen. Maar als er ruimte is voor lastenverlichting, gaat dat naar die brede middengroepen. Ten tweede moeten we ervoor gaan zorgen dat Neder-

land Nederland blijft. Dat we trots blijven voelen voor onze waarden en die verder digen. We zullen daartoe ook in internationaal verband ons steentje moeten bijdragen. Dus via de Europese Unie, maar bijvoorbeeld ook via het NAVO-budget. We zullen er alles aan moeten doen om niet achter te blijven bij de NAVO-uitgaven."

Gaat de VVD in het komende kabinet bezuinigen?

"De komende tijd niet. Het hangt af van de snelheid van het herstel. De VVD stelt niet voor om te gaan bezuinigen of lasten te verzwaren. Dat is onze intentie. Maar ik ben uiterst voorzichtig met harde beloftes."

Ondanks goede peilingen voor uw partij staat u voor een behoorlijke groep Nederlanders symbool voor een heleboel ellende, met

Mark Rutte zet in op een langer verblijf in het Torentje. 'Leidend moet niet zijn of je de angst hebt dat je niet op je hoogtepunt gestopt bent.'

FOTO ERAN OPPENHEIMER

name vanwege het coronabeleid. Hoe komt dat volgens u?

"Bij corona heb je eigenlijk twee groepen. Je hebt mensen die zeggen dat het virus er eigenlijk helemaal niet is. Als ik die mensen op straat tegenkom zeg ik: 'wat een geweldige nieuws. Ik ben er op kantoor de hele tijd mee bezig, maar het blijkt helemaal niet nodig te zijn.' Met zulke mensen kun je geen gesprek aangaan. Er is een veel grotere groep die kritiek heeft op de aanpak. In het begin zijn we te weinig met die mensen het gesprek aangegaan."

U refereerde aan het begin

van dit gesprek aan de persoonlijke tegenslag, uw moeder overleed in het voorjaar. Hoe is het met de rouwverwerking?

"Het was loodzwaar. Mijn persoonlijke verhaal verflocht zich daar eigenlijk met 17 miljoen verhalen van de Nederlanders. Hugo de Jonge zei me op een gegeven moment dat we de verpleeghuizen moesten sluiten. Een seconde later dacht ik: 'ja wacht eens even, dat raakt mij. Nu ga ik mijn moeder een tijd niet zien.' Dus... pfff..."

Kon u nog wel met haar converseren?

"Ja, via schermen op de laptop. Maar je zag wel dat dat zwaar was. Ik kreeg op die dinsdag in half mei het bericht van mijn broer. We mochten blij ma langs, want op dat moment was ze heel ernstig ziek. Ik heb haar toen nog wel kunnen zien.

Maar het was één bezoeker per persoon. Uiteindelijk was alleen mijn zusje erbij. Toen is ze overleden."

Staat u er veel bij stil?

"Ik rooster heel bewust elke week momenten in met mijn hele naaste familie, die daar net zoals ik heel veel verdriet van heeft. Op die momenten gaat het helemaal niet over mijn werk, want die familie van mij is daar opmerkelijk weinig in geïnteresseerd. En dat vind ik ook wel heel fijn."

Heeft u er nog met uw moeder over kunnen praten dat u nogmaals VVD-leider wilde worden?

"Nee. Dat is niet meer gelukt. Dat vind ik heel jammer. Niet om haar te vragen: wat vind jij? Maar om het haar gewoon te vertellen. En als ze er wat van had gevonden, had ze het ongetwijfeld gezegd."